

Rapport

Datum: 22 maart 2006

Rapportnummer: 2006/101

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Friesland op 12 februari 2004:

1. hem ten onrechte hebben aangehouden op verdenking van diefstal;
2. hem ten onrechte hebben vastgehouden op het politiebureau;
3. zijn sim-kaart niet aan hem hebben teruggegeven.

Tevens klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Friesland heeft geweigerd om verzoeker te voorzien van rechtshulp bij de klachtenprocedure.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker bezocht op 12 februari 2004 omstreeks 16.00 uur samen met een vriend T., een winkel voor geluids- en computerapparatuur in de binnenstad van Leeuwarden. Toen verzoeker de winkel wilde verlaten, werd hij aangesproken door een medewerker van de winkel die hem vervolgens meenam naar een kantoorruimte. Daar bevond zich inmiddels ook zijn vriend. Omdat de beide mannen werden verdacht van poging tot diefstal van een computerschijf heeft de bedrijfsbeveiliging hen overgedragen aan de plaatselijke politie.
2. Verzoeker en zijn vriend T. zijn op het politiebureau voorgeleid aan een hulpofficier van justitie, daarna verhoord en rond 21.00 uur heengezonden.
3. De officier van justitie heeft verzoeker bij brief van 18 maart 2004 meegedeeld dat geen strafvervolgning zou plaatsvinden omdat er onvoldoende wettig bewijs tegen hem was.
4. Verzoeker heeft op 28 februari 2004 een klacht ingediend bij de beheerder van het regionale politiekorps Friesland (de burgemeester van Leeuwarden) over het optreden van de politie op 12 februari 2004. In deze brief klaagde verzoeker er onder meer over dat de politie hem zonder enige nadere uitleg had overgebracht naar het politiebureau. Op het bureau werden zijn riem, pen, mobiele telefoon, veters, handschoenen, jas en portemonnee ingenomen. Hierna werd verzoeker in een heel erg koude ophoudcel geplaatst.

Verder deelde verzoeker mee dat hij op een gegeven moment naar een verhoorruimte was overgebracht en dat hij daar toen werd verhoord. Ook liet verzoeker weten dat hij na afloop van het verhoor opnieuw in een koude cel was geplaatst en dat hij voorafgaand aan zijn heen-zending zijn spullen terug had gekregen, maar toen niet de tijd had gekregen voor een nauwkeurige bestudering van zijn spullen, waaronder zijn mobiele telefoon. Korte tijd

later ontdekte verzoeker dat de politie kennelijk de sim-kaart uit het toestel had gehaald en er niet in had teruggestopt.

5. Bij brief van 14 mei 2004 heeft de plaatsvervangend districtschef Midden Friesland verzoeker onder meer meegedeeld dat het onderzoek in het kader van de politieklachtprocedure had uitgewezen dat het politietoetreden tegen hem op 12 februari 2004 gegrond en correct was geweest en dat verzoekers klachten daarover dan ook niet gegrond waren.

6. Omdat verzoeker het niet eens was met de beslissing van de plaatsvervangend districtschef Midden Friesland heeft hij zich op 15 juli 2004 tot de Nationale ombudsman gewend. De Nationale ombudsman heeft verzoekers brief doorgestuurd naar de beheerder van het regionale politiekorps Friesland voor verdere behandeling overeenkomstig de regionale klachtenregeling.

7.1. In het kader van de politieklachtprocedure vond op 2 september 2004 een hoorzitting plaats.

7.2. Voorafgaand daaraan had verzoeker de klachtencommissie bij brief van 9 augustus 2004 gevraagd er mee in te stemmen dat een oom van hem en een met naam genoemde advocaat als zijn gemachtigden bij de hoorzitting aanwezig zouden zijn.

7.3. Bij brief van 12 augustus 2004 liet de secretaris van de klachtencommissie verzoeker weten dat de klachtencommissie akkoord ging met aanwezigheid tijdens de hoorzitting van de door verzoeker genoemde gemachtigden.

7.4. Bij brief van 26 augustus 2004 verzocht verzoeker de klachtencommissie om zorg te dragen voor aanwezigheid tijdens de hoorzitting van een tolk Russisch omdat zijn oom geen Nederlands sprak.

7.5. Bij brief van 30 augustus 2004 gaf de plaatsvervangend korpschef verzoeker te kennen dat de politie het verzoek om zorg te dragen voor een tolk niet zou honoreren. Reden hiervoor was dat een en ander niet binnen de verantwoordelijkheid van de politie lag en er bovendien onvoldoende middelen voor waren.

7.6. Bij brief van 31 augustus 2004 liet verzoeker de korpsleiding weten dat zijn oom de reis niet kon betalen en het asielzoekerscentrum waar de oom was gehuisvest niet bereid bleek om de reis naar de hoorzitting in Leeuwarden te vergoeden. In afwachting van een oplossing van deze impasse heeft verzoeker om uitstel van de hoorzitting gevraagd.

7.7. Bij brief van 2 september 2004 aan de korpsleiding heeft verzoeker aangegeven dat nu zijn vraag om voorziening van rechtshulp niet was opgelost zijn advocaat en zijn vertrouwenspersoon niet in staat waren om de hoorzitting bij te wonen.

8. Op 2 september 2004 heeft de regionale klachtencommissie advies uitgebracht aan de korpsbeheerder. Hierin deelde de voorzitter van de klachtencommissie onder meer mee dat verzoeker niet aanwezig was geweest op de eerder die dag gehouden hoorzitting.

De wel op de hoorzitting verschenen hoofdinspecteur R. had te kennen gegeven dat verzoeker was aangehouden als verdachte van winkeldiefstal.

Ook gaf de voorzitter van de klachtencommissie aan dat op een terzake dienend arrestantenregistratieblad was vermeld dat verzoeker bij ontslag uit arrest had getekend voor ontvangst van zijn sim-kaart.

De voorzitter adviseerde de korpsbeheerder de klacht van verzoeker ongegrond te verklaren.

9. Bij brief van 8 juli 2004 (bedoeld zal waarschijnlijk zijn 8 september 2004; N.o.) heeft de beheerder van het regionale politiekorps Friesland gezien het advies van de regionale klachtencommissie verzoekers klacht niet gegrond verklaard.

10. In vervolg op zijn brieven van 28 februari, 23 april, 25 juni en 3 september 2004 wendde verzoeker zich bij brief van 8 november 2004 opnieuw tot de Nationale ombudsman met een klacht over het tegen hem gerichte politieoptreden van 12 februari 2004 door ambtenaren van het regionale politiekorps Friesland.

In laatstgenoemde brief deelde verzoeker onder meer nog mee dat de beslissing van de klachtencommissie om de hoorzitting doorgang te laten vinden in de wetenschap dat verzoeker, zijn raadsman en zijn oom daarbij niet aanwezig konden zijn strijdig is met de onder meer artikel 17 van de Grondwet (zie Achtergrond onder 1.) en artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) (zie Achtergrond onder 2.).

11.1. In reactie op het door verzoeker gestelde heeft de beheerder van het regionale politiekorps Friesland bij brief van 7 februari 2005 meegedeeld de klachten onverminderd ongegrond te achten. Bij de reactie van de korpsbeheerder was een groot aantal bijlagen gevoegd, een en ander in aanvulling op diverse bijlagen die reeds voorafgaand aan de schriftelijke opening van dit onderzoek waren overgelegd.

11.2. Een van deze bijlagen was een op 12 februari 2004 door verbalisante Z. opgemaakt proces-verbaal van bevindingen. Hierin legde zij vast dat zij de videobeelden van de elektronikawinkel had bekeken en dat uit deze beelden was gebleken dat beide verdachten meerdere malen contact hadden gehad tijdens hun verblijf in de winkel, dat een van hen, zijnde verzoeker, een artikel uit het schap heeft genomen en dat aan de andere verdachte heeft overhandigd en dat deze dit artikel in een eveneens door verzoeker aangereikt reclamekrantje heeft gewikkeld.

11.3. Ook was als bijlage overgelegd een proces-verbaal van verhoor van verdachte T.

Hierin is vastgelegd dat T. heeft verklaard dat verzoeker niets met de diefstal te maken had gehad. Verzoeker had hem in de winkel weliswaar een harddisk overhandigd, maar verzoeker had waarschijnlijk niet gezien dat hij, T., dit artikel vervolgens in een krantje had gewikkeld en zonder te betalen buiten de winkel had willen brengen. Aldus verdachte T.

11.4. Ook was als bijlage overgelegd een proces-verbaal van verhoor van verzoeker als verdachte. Hierin is vastgelegd dat verzoeker heeft verklaard dat hij inderdaad in de winkel een harddisk aan T. had overhandigd en dat hij direct daarna is doorgelopen en dus niet had gezien dat T. het artikel niet had teruggelegd. Ook verklaarde verzoeker dat T. hem even later om de reclamefolder vroeg die hij, verzoeker, bij zich had. Verzoeker had hem de folder gegeven en was vervolgens opnieuw doorgelopen, aldus verzoeker.

11.5. Verder was als bijlage bijgevoegd een Arrestanten Registratieblad. Op dit formulier was onder meer aangegeven welke goederen bij insluiting van verzoeker van hem waren ingenomen. Onder het kopje GEBRACHT was met pen ingevuld: jas, sim 1x, papiertjes veel.

Onderaan het formulier bevinden zich twee vakjes, één met het kopje AFGIFTE ARRESTANT en een met het kopje ONTVANGST ARRESTANT. In beide vakjes was een identieke handtekening geplaatst.

A. Ten aanzien van het aanhouden

Bevindingen

1. In de eerste plaats klaagt verzoeker erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Friesland hem op 12 februari 2004 ten onrechte hebben aangehouden.
2. In reactie op dit klachtonderdeel is van de zijde van de politie aangevoerd dat verzoeker werd verdacht van diefstal en om die reden was aangehouden.

Beoordeling

3. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen.
4. Iemand geldt als verdachte indien ten aanzien van hem sprake is van een redelijk vermoeden dat hij een strafbaar feit heeft gepleegd (zie Achtergrond onder 3a.). Ingevolge artikel 53, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering (Sv) is in geval van ontdekking op heterdaad een ieder bevoegd de verdachte aan te houden (zie Achtergrond onder 3b.).

5. Uit het onderzoek is gebleken dat verzoeker en een kennis op 12 februari 2004 een elektronicazaak in de binnenstad van Leeuwarden hebben bezocht en dat bij de bedrijfsbeveiliging toen de verdenking was gerezen dat zij zich hadden schuldig gemaakt aan poging tot diefstal van goederen uit de winkel.

Vast staat dat de vriend van verzoeker heeft geprobeerd om zonder af te rekenen met een harddisk ter waarde van € 129 de winkel te verlaten.

Hoewel niet kan worden uitgesloten dat verzoeker in de winkel inderdaad niet heeft geweten dat zijn vriend bezig was met het stelen van een harddisk is de Nationale ombudsman van oordeel dat de bedrijfsbeveiliging op goede gronden ook verdenking koesterde jegens verzoeker. Uit met de bewakingscamera bij de ingang van de zaak gemaakte opnames is immers gebleken dat beide mannen gelijktijdig binnenkwamen. Ook staat vast dat verzoeker de desbetreffende harddisk uit het schap heeft genomen en vervolgens aan zijn kennis heeft gegeven terwijl verzoeker hem ook een folder had aangereikt waarin T. de harddisk heeft verstopt.

Al met al wordt geoordeeld dat de bedrijfsbeveiliging van de elektronikawinkel en vervolgens ook de ter plaatste geroepen politie verzoeker er in redelijkheid van konden verdenken dat hij zich (mede) schuldig had gemaakt aan winkeldiefstal (zie Achtergrond onder 3a.).

Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

Dat verzoeker hiervoor vervolgens niet strafrechtelijk is vervolgd, doet hieraan niet af.

B. Ten aanzien van het ophouden

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Friesland hem op 12 februari 2004 ten onrechte hebben ingesloten.

2. In reactie op dit klachtonderdeel is van de zijde van de politie aangevoerd dat verzoeker was aangehouden omdat hij werd verdacht van diefstal en na de aanhouding voor verhoor is overgebracht naar het politiebureau.

Beoordeling

3. Ook hier is aan de orde het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming.

4. Nadat aanhouding heeft plaatsgevonden, zal ingevolge artikel 53, tweede lid Sv een verdachte in het algemeen voor verhoor worden overgebracht naar een politiebureau (zie

Achtergrond onder 3c.).

Het is niet ongebruikelijk dat een op het politiebureau binnengebrachte verdachte niet terstond kan worden voorgeleid of verhoord omdat de hulpofficier van justitie op dat moment door andere werkzaamheden in beslag wordt genomen, of omdat op dat moment niet direct gelegenheid bestaat om met het verhoor te beginnen. In zo'n geval dient de verdachte in afwachting van voorgeleiding of aanvang van het verhoor enige tijd te worden ingesloten.

Ingevolge het bepaalde in artikel 61, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 3d.) mag deze ophouding in eerste instantie maximaal zes uur duren.

In dit geval is verzoeker om 16.05 uur aangehouden, om 16.36 uur op het politiebureau gearriveerd, om 17.20 uur voorgeleid aan een hulpofficier van justitie en vanaf 17.50 uur verhoord. In die tussentijd, meer specifiek voorafgaand aan de voorgeleiding, heeft de politie in het kader van het onderzoek ter plaatse de beelden van de in de winkel aanwezige bewakingscamera bekeken.

Verzoeker is om 21.00 uur in vrijheid gesteld.

Het staat vast dat het verblijf van verzoeker op het politiebureau binnen de wettelijke gestelde grens van zes uur is gebleven.

Dat dit verblijf onnodig lang heeft geduurd, is niet gebleken.

Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

C. Ten aanzien van de ingenomen goederen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Friesland hem toen hij op 12 februari 2004 werd heengezonden niet alle ingenomen artikelen aan hem hebben teruggegeven. Het ging hierbij met name om een ingenomen sim-kaart.
2. De korpsbeheerder heeft op dit punt te kennen gegeven dat verzoeker alle eerder van hem ingenomen goederen heeft teruggekregen en ook voor ontvangst daarvan heeft getekend.

Beoordeling

3. Bij de door de korpsbeheerder overgelegde informatie bevond zich een Arrestanten Registratieblad. Hierop was onder meer aangegeven welke artikelen bij insluiting van verzoeker zijn ingenomen. Op dit formulier staat onder het kopje **GEBRACHT** vermeld dat

van verzoeker naast allerlei andere artikelen ook één sim-kaart is ingenomen.

Op dit formulier staat onder het kopje **AFGIFTE ARRESTANT** een handtekening.

Onder het kopje **ONTVANGST ARRESTANT** staat dezelfde handtekening.

Het in dit onderzoek aangelegde dossier bevat talloze brieven afkomstig van verzoeker.

De onder deze brieven gezette handtekening vertoont sterke gelijkenis met die op het door de korpsbeheerder overgelegde Arrestanten Registratieblad.

Het is dan ook aannemelijk dat verzoeker bij de heenzending ook de ingenomen sim-kaart heeft terugontvangen.

Dit klachtonderdeel mist derhalve feitelijke grondslag.

D. Ten aanzien van de klachtbehandeling

Bevindingen

1. Ten slotte klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Friesland in het kader van de klachtenprocedure heeft geweigerd om verzoeker te voorzien van rechtshulp.

Ter onderbouwing van dit klachtonderdeel heeft verzoeker voorts aangegeven dat hierdoor is gehandeld in strijd met enkele bepalingen uit de Grondwet en het EVRM.

2. Van de zijde van de politie is op dit klachtonderdeel opgemerkt dat verzoeker was uitgenodigd voor een hoorzitting en dat hem was meegedeeld dat hij zich hierbij kon laten bijstaan door een advocaat en een vertrouwenspersoon en dat het de politie niet kon worden aangerekend dat verzoeker de hoorzitting niet heeft willen bijwonen toen hij vernam dat reiskosten en de kosten voor een tolk voor de vertrouwenspersoon niet door de klachtencommissie zouden worden vergoed.

Beoordeling

3. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord.

4. In antwoord op een door verzoeker gestelde vraag liet de secretaris van de regionale klachtencommissie hem ongeveer een maand voor de geplande hoorzitting weten dat verzoeker zich kon laten bijstaan door zijn oom en een advocaat.

Nadat verzoeker vervolgens had aangegeven dat zijn armlastige oom geen Nederlands spreekt en ook de reis naar Leeuwarden niet kon betalen en hij derhalve om bijstand van een tolk en reiskostenvergoeding verzocht, gaf de secretaris verzoeker in vervolgcorrespondentie te kennen dat verzoeker zelf voor een tolk diende te zorgen en dat de door zijn oom te maken reiskosten niet door de politie zouden worden vergoed. Verzoekers vervolgvraag om de hoorzitting dan maar enige tijd uit te stellen, werd niet gehonoreerd en de hoorzitting is gewoon als gepland doorgegaan op 2 september 2004 buiten aanwezigheid van verzoeker en zijn gemachtigde(n).

De regionale klachtencommissie heeft er desgevraagd mee ingestemd dat verzoeker zich tijdens de hoorzitting zou laten bijstaan door een advocaat. De daaropvolgende beslissing van de klachtencommissie met betrekking tot tolk en vergoeding van reiskosten had geen betrekking op deze advocaat maar had uitsluitend betrekking op verzoekers oom.

Verzoekers klacht dat de regionale klachtencommissie zou hebben geweigerd om hem in het kader van de hoorzitting te voorzien van rechtshulp mist feitelijke grondslag.

5. De Nationale ombudsman acht het niet onjuist dat de klachtencommissie heeft geweigerd de door verzoeker gewenste tolk te vergoeden.

De Nationale ombudsman stelt voorop dat gesteld noch gebleken is dat verzoeker zelf de Nederlandse taal niet machtig is. Kennelijk gold dit alleen voor zijn oom die hij als begeleider wenste mee te nemen.

Zoals het in voorkomend geval voor de verantwoordelijkheid van de klager komt om - indien noodzakelijk te zorgen voor een vertaling van door hem ingebrachte stukken, zo moet het in beginsel ook voor de verantwoordelijkheid van de klager komen om zich zo nodig bij de behandeling van de klacht tijdens de hoorzitting te laten bijstaan door iemand die de Nederlandse taal beheerst. Indien de klager - na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld - er niet in slaagt iemand uit zijn eigen omgeving of uit het vrijwilligerswerk te vinden die hem op dit punt zonder noemenswaardige kosten adequaat kan bijstaan, kan zich de situatie voordoen dat redelijkerwijs van de klager mag worden gevergd om zich voor eigen rekening te laten bijstaan door een tolk.

Nu vast staat dat verzoeker tijdens de hoorzitting werd, althans had kunnen worden, bijgestaan door een advocaat en de door de klachtencommissie als vertrouwenspersoon toegelaten oom van verzoeker zelf niet aanwezig was bij de aanhouding van verzoeker op 12 februari 2004, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat de mogelijke bijdrage van verzoekers oom aan de hoorzitting niet zodanig cruciaal zou zijn dat de klachtencommissie niet in redelijkheid had kunnen besluiten om de hoorzitting doorgang te laten vinden zonder de aanwezigheid van verzoekers oom.

Dat verzoeker na genoemde weigering van de klachtencommissie ervoor heeft gekozen de hoorzitting niet bij te wonen, kan de politie niet worden aangerekend.

Niet gesteld kan dan ook worden dat het regionale politiekorps Friesland in het kader van de klachtenprocedure verzoeker op het punt van diens rechtshulp heeft tekortgedaan.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

6. Ten overvloede wordt verder nog opgemerkt dat de wets- en verdragartikelen waarnaar verzoeker in dit verband heeft verwezen alle uitsluitend betrekking hebben op de positie van een individu als verdachte in een strafrechtelijke procedure en niet op die van een klager of verzoeker in een klachtenprocedure.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Friesland, is niet gegrond ten aanzien van:

het aanhouden van verzoeker op verdenking van diefstal;

het ophouden van verzoeker op het politiebureau;

het niet teruggeven van een sim-kaart;

het onthouden van rechtshulp bij de klachtenprocedure.

Onderzoek

Op 15 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer M. te Leusden, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Friesland. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Friesland, de burgemeester van Leeuwarden werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Leeuwarden over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Friesland en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch

verzoeker noch de korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 8 november 2004, met bijlagen, alsmede voorafgaande brieven van 28 februari, 23 april, 25 juni en 15 juli 2004, met bijlagen, van verzoeker.

Standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Friesland van 7 februari 2005, met bijlagen, alsmede een faxbrief van 22 november 2004, met bijlagen, van de klachtencoördinator van het regionale politiekorps Friesland.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 17

"Niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent."

2. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 6

"1. Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van *een tegen hem ingestelde vervolging (arcering door N.o.)* heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld. De uitspraak moet in het openbaar worden gewezen maar de toegang tot de rechtszaal kan aan de pers en het publiek worden ontzegd, gedurende de gehele terechtzitting of een deel daarvan, in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of nationale veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van procespartijen dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bijzondere omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van een behoorlijke rechtspleging zou schaden.

(...)

3. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, heeft in het bijzonder de volgende rechten:

- a. onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging;
- b. te beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging;
- c. zich zelf te verdedigen of daarbij de bijstand te hebben van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te kunnen worden bijgestaan, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen;
- d. de getuigen à charge te ondervragen of doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge;
- e. zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal die ter terechtzitting wordt gebezigd niet verstaat of niet spreekt."

3. Wetboek van Strafvordering

a. Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

b. Artikel 53, eerste lid

"In geval van ontdekking op heeterdaad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden."

c. Artikel 53, tweede lid

"In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen."

d. Artikel 61, eerste lid

"Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren

wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord."

4. Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Artikel 2:6

"1. Bestuursorganen en onder hun verantwoordelijkheid werkzame personen gebruiken de Nederlandse taal, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

2. In afwijking van het eerste lid kan een andere taal worden gebruikt indien het gebruik daarvan doelmatiger is en de belangen van derden daardoor niet onevenredig worden geschaad."